

ПРИВРЕДНА
КОМОРА
СРБИЈЕ

eБИЛТЕН

Удружење за комуналне делатности

III
квартал

20
18.

јул - септембар 2018.

УВОДНИК

Билтени удружења Привредне коморе Србије сектора пољопривреде, индустрије и услуга представљају тромесечне анализе економских трендова и актуелности у привреди.

Кроз билтене информишемо чланице коморског система, представнике пословне заједнице и стручне јавности о секторским и макроекономским темама, пословним и статистичким показатељима за водеће привредне гране, активностима удружења и услугама Привредне коморе Србије. Циљ је да подстакнемо представнике привреде да покретањем иницијатива усмерених на унапређење пословног амбијента утичу на креирање стабилних и одрживих услова пословања.

Очекујемо да коморски билтени допринесу бољој видљивости секторских информација, активности и подршке националне пословне асоцијације привреди, унапређењу конкурентности и јачању поверења у домаћи привредни амбијент и економију. Припремљене информације, вести и анализе објављене у билтенима креиране су у склопу заједничких активности јединственог коморског система и привреде Србије. У анализама су коришћени званични подаци домаћих и страних институција, објављени крајем сваког календарског тромесечја у години.

Сви претходно објављени билтени доступни су на сајту [Привредне коморе Србије](#).

Удружење за комуналне делатности ПКС окупља комунална предузећа са територије Републике Србије. Заступамо и штитимо интересе чланица на националном нивоу, активно учествујемо у предлагању нових законских решења као и анализи ефеката примене закона у пракси, радимо на усаглашавању са законодавством ЕУ, јачамо партнерство и сарадњу са институцијама ЕУ, финансијским институцијама у земљи и иностранству, фондовима, међународним економским организацијама и осталим релевантним субјектима.

Активности Удружења реализују се у више праваца деловања, у складу са потребама наших чланица. У том смислу, организујемо едукације, обуке и стручна усавршавања као и повезивање факултета и других научних институција са привредом, с обзиром на то да подстичемо трансфер знања и технологија који воде бржем развоју комуналне привреде. Учествујемо у организацији сајмова у земљи, стручних скупова и конференција. Истражујемо и анкетирамо чланице о заинтересованости учествовања на међународним сајмовима и форумима у иностранству.

У реализацији наведених активности, најмеродавнија је реч и предлог наших чланица па тако одржавамо сталну комуникацију са предузећима и пратимо њихов рад кроз одржавање седница Одбора и Групација. Да би заокружили процес квалитетне комуникације са чланицама, користимо нови и садржајнији електронски Билтен Удружења за комуналне делатности, на који сте већ навикли током претходних година, са жељом да што квалитетнијим информацијама допринесемо развоју наше комуналне привреде.

Јелена Васић,
уредник

Далибор Јокнић,
секретар

Импресум: Билтен Привредне коморе Србије; Издавач: Привредна комора Србије, Центар за стратешке анализе, аналитику, планирање и публикације, Ресавска 13-15, 11000 Београд, тел. (011) 3300-923, web: <http://www.pks.rs>, e-mail: analitika@pks.rs.

Уредник: Јелена Васић; Извршни уредник: Маја Вуковић; Редакција: Бојан Станић, Оливера Коминац, Наташа Кеџман, Далибор Јокнић, Бојан Филиповић, Ирена Дуканац, Дијана Михајловић-Монтиљо, Марко Ковачевић, Кристина Ђурић, Ана Стојановић; Лектура и коректура: Служба за информисање и односе са јавношћу ПКС; Дизајн: Марија Младеновић; Компјутерска обрада: Стеван Шормаз; Маркетинг: marketing@pks.rs.

Билтени ПКС се објављују тромесечно.

Напомена: Анализе у билтенима ПКС су ауторског карактера и не одражавају нужно став Привредне коморе Србије.

с 2018. Центар за стратешке анализе, аналитику, планирање и публикације

Сва права су задржана. Ниједан део ове публикације не може бити репродукован нити смештен у систем за претраживање или трансмитован у било ком облику, електронски, механички, фотокопирањем, снимањем или на други начин, без претходне писмене дозволе издавача.

У овом броју

Активности Удружења за комуналне делатности	4
Седнице, конференције, сајмови, пословни сусрети, презентације, семинари	
Вести	
Регио инфо	7
Привредна активност у комуналним делатностима	9
Запосленост	
Зараде	
Стране директне инвестиције	
Спољна трговина	
Привредна активност - макроекономски осврт	12
У фокусу	15
Кампања "Аутомобил паркирај, околину сачувај"	
Нови критеријуми за обављање комуналне делатности	
Кампања „Оставите аутомобил у гаражи, наставите бициклом“	
Подршка привреди	17
Програми подршке пословању привреде	
Најбржи пут до инопартнера	
Едукација	
Методолошке напомене	20
Удружење за комуналне делатности	21
Контакт	22

Активности Удружења за комуналне делатности

Седнице, конференције, сајмови, пословни сусрети, презентације семинари

Седница Одбора Удружења за комуналне делатности

Седница Одбора Удружења за комуналне делатности одржаће се 18. октобра 2018. године. Одбор се састаје ради избора новог председника Одбора што је условљено променом директора у ЈКП Градске пијаце Београд који је до сада обављао ову функцију.

Седница Одбора Групаације за сакупљање, третман, одлагање и рециклажу отпада

До краја 2018. године најављено одржавање конститутивне седнице Одбора Групаације за сакупљање, третман, одлагање и рециклажу отпада са избором председника, заменика председника Одбора Групаације као и оснивање секција Групаације.

Посета РПК – ПКС Краљево

Представници Удружења за комуналне делатности ПКС ће током октобра 2018. године реализовати посете ПКС – РПК Краљево. Представници Удружења за комуналне делатности ПКС одржаће састанак са представницима Јавно комуналних предузећа Рашког управног округа на тему тренутне ситуације и проблема у пословању ЈКП као и могућности за њихово решавање.

Састанак Управног одбора Националне асоцијације чистоћа Србије

Састанак Управног одбора Националне асоцијације чистоћа Србије одржаће се у периоду 11 - 12. октобар 2018. године. Планирано је присуство секретара Удружења за комуналне делатности ПКС када ће изнети стручно мишљење о темама из области чистоће и управљања отпадом.

15. ЕКОФАИР – Међународни сајам заштите животне средине и природних ресурса

У периоду од 3. до 5. октобра 2018. године одржаће се „15. ЕКОФАИР – Међународни сајам заштите животне средине и природних ресурса“. Ово је највећи и најрепрезентативнији скуп ове врсте у региону. Сајам има привредно - едукативни карактер, а посвећен је системима и механизмима заштите животне средине. Централне теме су „зелена економија“, индустрија рециклаже и управљање отпадом. Оба програма, и излагачки и стручни пратећи, обухватају све сегменте заштите животне средине: земљиште, ваздух, воду, природне ресурсе, рециклажу, брзе еколошких услуга, локалну самоуправу, комуналну опрему, невладин сектор који се бави заштитом животне средине. Планирано је учешће представника Удружења за комуналне делатности ПКС.

Вести

Почела са радом Фабрика воде у Ковачици

Фабрика воде у Ковачици почела је да ради и испоручује воду корисницима. Изградња фабрике је трајала две године и утрошено је више од 82 млн РСД, од чега је из буџета општине обезбеђено 30 млн РСД, финансијска подршка Управе за капитална улагања АП Војводине је износила 41,2 млн РСД, а део је био из сопствених средстава ЈКП „Елан“. Завршетком ове изузетно значајне инвестиције задовољни су челници локалне самоуправе као и ЈКП „Елан“, којем је поверено водоснабдевање у седишту ове јужнобанатске општине.

Новосадски контејнери добијају сензоре

Камиони ЈКП Чистоћа ускоро неће морати да обилазе све контејнере у Новом Саду, јер ће их уместо тога контејнери сами позивати да их испразне када се напуне до краја. Ову иновацију, по којој ће Чистоћа бити јединствена у Србији омогућиће пилот пројекат уградње сензора и система за регистровање степена напуњености контејнера, који би требало да заживи до краја лета. Сам посао вредан је 5,9 млн РСД. Основни циљ пројекта јесте израда плана пражњења контејнера и оптимизација руте којом ће ићи комунални камиони, која ће се електронски достављати радницима у теренским возилима која су опремљена за пражњење контејнера.

Почела реконструкција водоводне мреже у Параћину

Почетком реконструкције 630 m мреже у три улице у центру Параћина, Јавно предузеће Водовод започело је реализацију великог пројекта унапређења локалног водоснабдевања. Како је најављено, то ће грађанима током наредних неколико деценија обезбедити довољно воде за пиће, а средства за комплетну инвестицију која износи око 3,5 млн евра обезбеђена су од стране локалне самоуправе и уз подршку Владе Немачке и ЕУ. У сарадњу су укључени и Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре. Техничка и институционална подршка пружена од стране домаћих и међународних експерата.

Акција „Отпад одвоји, поклон освоји“

После Новог Сада, и Панчево добија прилику да се придружи акцији „Отпад одвоји, поклон освоји“. Сваког викенда до краја септембра 2018. године на платоу испред управне зграде на Зеленој пијаци у Панчеву у термину од 8 до 12 сати Екостар ПАК, ЈКП Хигијена Панчево и Удружење младих „Јабука“ организују акцију прикупљања амбалаже. Сви Панчевци који донесу 10 ПЕТ боца или 5 алуминијумских лименки добијају на поклон цегер за куповину израђен од рециклиране пластике. У Србији се годишње утроши више од 1,2 млрд ПЕТ боца. Пластика и алуминијум који се не рециклирају завршавају на депонијама и у непосредном окружењу, и разграђују се у периоду од 100 до 1.000 година. Рециклажа једне алуминијумске конзерве може сачувати довољно енергије за рад компјутера од три сата, телевизора два, а сијалица од 60 вати може горети чак 20 сати.

Почела градња пречистача отпадних вода у Руми

У индустријској зони у Руми, почела је изградња пречистача отпадних вода. Представници општине Рума потписали су уговор по којем Влада Србије помаже овај пројекат, а предвиђена укупна вредност радова који би требало да буду завршени до краја 2018. године, износи око 100 млн РСД. Пре доласка француског инвеститора, односно фабрике „Hutchinson“ у индустријску зону у Руми, у преговорима са општинском управом договорена је изградња пречистача отпадних вода. Током августа 2018. године, извођачи радова су отпочели радове на реализацији пројекта.

Рециклажа стаклене амбалаже у Нишу

Током септембра 2018. године Нишлије су учествовале у акцији сакупљања стаклене амбалаже и за десет дана предале на рециклажу више од 20 t стакла. Захваљујући сарадњи ЈКП „Медиана“ Ниш и компанији „Секопак“ Београд, Ниш је један од првих градова у Србији који се прикључио акцијама заштите животне средине. Грађани Ниша су показали да брину о свом граду и у протеклих десет дана очистили подруме чиме је сакупиљено више од 20 t стаклене амбалаже. Контејнери за сакупљање стакла били су постављени на више локација у граду.

ЈКП Медијана из Ниша набавља нове камионе за снег и смеће

Градско веће Ниша одобрило је ЈКП „Медиана“ да купи на кредит пет камиона кипера којима се чисти снег, исто толико камиона за одвожење смећа, као и четири ауто-чистилице. Нова механизација, коштаће око 150 млн динара. Одржавање старих машина стаје Медиану чак 80 млн динара годишње, и много је исплативије да се новчана средства уложе у нову механизацију. Током зиме је увек проблематично то што нема довољно камиона да се очисте све градске улице, а куповином нових предузеће ће располагати са 10 великих возила за снег. У плану је и набавка раоника и посипача соли како би се обогатила опрема Зимске службе.

За све додатне информације о пословању у земљи и иностранству, контакте са потенцијалним пословним партнерима, учешће на сајмовима и изложбама у земљи и иностранству, учешће у активностима ПКС контактирајте са **Удружењем за комуналне делатности ПКС** путем телефона **011 / 33 00 973** или нам пишите на имејл: kom@pks.rs.

Регио инфо

У Смедереву постављени први подземни контејнери

У циљу ефикаснијег и бољег одржавања хигијене града, у Смедереву су постављени први подземни контејнери. После постављања прва четири, у току је јавна набавка за још 15 подземних контејнера. Намера је да се са постављањем подземних контејнера почне од центра града, свуда где се буде могло због подземних инсталација, а тамо где то није изводљиво биће постављено више надземних контејнера. Постављање подземних контејнера значајно доприноси здравијој и лепшој животной средини.

Ширење топлификационе мреже у Пожаревцу

У Пожаревцу је настављено ширење топлификационе мреже, у дужини од 2,2 километра, на коју ће се ускоро прикључити још 150 домаћинстава. У ове радове, које изводи фирма „Арте Колор“ Пожаревац и „Минел Еним“ из Смедерева, из градског буџета уложиће се 42 млн РСД. Вредност пројекта је око 95 млн РСД, а у септембру се очекује расписивање набавке за другу фазу радова у вредности од око 100 млн РСД. У Пожаревцу се тренутно изводе радови и на градњи јужног кишног колектора, у вредности од 200 млн РСД, што представља једну од највећих овогодишњих инвестиција у граду.

Лесковац добија нови колектор

Према најавама, град Лесковац треба ускоро да добије нови градски колектор који води до већ изграђеног и опремљеног постројења за пречишћавање отпадних вода. Изградњу финансира Министарство за заштиту животне средине са износом од око 3,9 млн евра.

Британски „Аптив пакард“ поред земљишта, од Града добија и сву потребну инфраструктуру

На простору лесковачке Зелене зоне, гради се саобраћајница дужине 500 m, паркинг простор, атмосферска канализација, улично осветљење и трафо станица. У овај инфраструктурни подухват град Лесковац је уложио 47,2 млн РСД, као олакшицу за стране инвеститоре који отварају фабрике у овом делу града на Ветерници. Ови радови показују само један од начина на који се град труди да привуче стране инвеститоре. Поред уступања земљишта, давања објеката у најам без накнаде, инвеститорима се пружа адекватна комунална инфраструктура која одговара потребама њихове производње. У овом делу Зелене зоне уграђују се два асфалтна слоја на коловозу, тротоару и паркингу, гајгер сливници, бетонски ивичњаци, цеви за канализацију и пластичне канализационе шахте. Планирана је изградња армирано бетонског сабирног шахта са уградњом система за препумпавање санитарних отпадних вода и изградња бетонског постоља за постављање пластичних резервоара, цистерни запремине 5 хиљада литара. Инвестиција британске компаније „Аптив Пакард“ вредна је око 25 млн ЕУР, бавиће се производњом делова за аутомобилску индустрију, очекује се да ће почети са радом у октобру и запошљавати 2.000 људи.

РПК
Сремског
управног округа
**Сремска
Митровица**

Трг инвеститора у Сремској Митровици

Град Сремска Митровица жели да се на посебан начин захвали свим компанијама које послују у овом граду и по њима ће наденути име једном градском тргу на којем ће се налазити јарболи са обележјима фирми које су одлучиле да овде купе плацеве и отворе фабрике. Уједно, заставе ће бити својеврсни позив и осталим инвеститорима али и знак да је у граду на Сави повољна клима за пословање. Квалитетна саобраћајна инфраструктура, опремљене радне зоне, али и однос Градске управе према инвеститорима, круцијални су фактори који су допринели да различите компаније у овај град за десет година уложе више од 150 млн ЕУР.

РПК
Северобачког
управног округа
Суботица

Индустријска зона у Бачкој Тополи

Иако је основана 2006. године као прва у Војводини, индустријска зона у Бачкој Тополи годинама је била без погона и улагача. У последње две године се много тога променило и, уз изградњу потребне инфраструктуре, сада се гради шест нових фабрика. Реч је о производним капацитетима који би требало да запосле око 300 радника. Општину Бачка Топола чине 23 насељена места са укупно 30.000 становника. У развој индустријске зоне Бачка Топола из општинске и покрајинске касе за сада је уложено 120 млн РСД. Уз воду, струју, гас и приступне саобраћајнице, реч је о инфраструктурно потпуно опремљеној зони. Предности Зоне су близина ауто - пута, железничке пруге Београд – Будимпешта, а, ускоро бити и брза пруга што је познато инвеститорима који планирају да улажу. Зона да сада има три домаћа и два страна инвеститора.

Нова топлана у Сенти

После вишегодишњих проблема и неизвесности у Сенти се трајно решава систем даљинског грејања града. У индустријској зони припремљен је терен за почетак градње нове топлане, а за ову капиталну инвестицију обезбеђена су средства у износу од 213 млн РСД. Од тога, за градњу нове топлане 200 млн РСД бесповратних средстава обезбедила је Канцеларија за управљање јавним улагањима Владе Републике Србије, док је преостали део обезбеђен из општинског буџета. За сада је завршен поступак јавне набавке и за извођача, као најповољнија понуда, изабрана је фирма „Термомонт“ из Београда. За послове пројектовања, набавке, испоруке, монтаже опреме и изградњу котларнице изабрана је фирма „Нове топлане“ која је задужена за израду пратеће инфраструктурне инсталације са челичним гасоводом и мерно-регулационом станицом, по систему „кључ у руке“. Овај посао би требало би да се за заврши у року од сто дана. Нова топлана ће као енергент користити земни гас а завршетак радова би требало да се очекује до краја 2018. године.

Започели радови на проширењу гасоводне мреже од Пионира до Нове Општине

ЈКП „Суботицагас“ започело је радове на ширењу дистрибутивне гасне мреже на потезу од „Пионира“ до Нове општине. Укупна дужина ове мреже је 1420 m, а вредност инвестиције је 9 млн РСД. У другој фази гасна мрежа треба да буде проширена на друге околне улице чија вредност радова је процењена на 6 млн РСД. Проширењем дистрибутивне гасне мреже биће омогућено приључивање у дистрибутивни систем најмање 500 нових корисника.

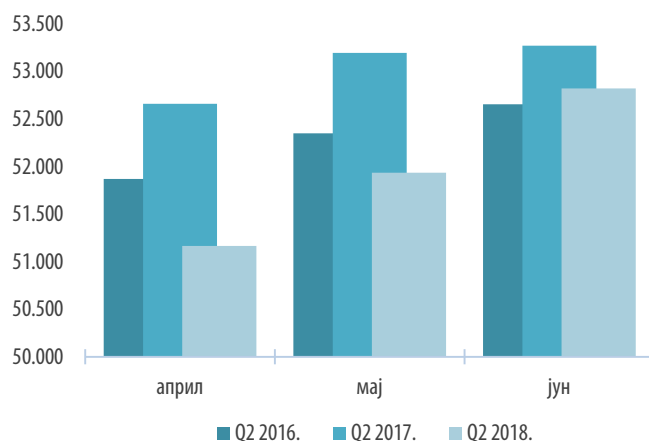

Привредна активност у комуналним делатностима

Запосленост

Просечан број запослених у комуналним делатностима, према подацима РЗС, у првој половини 2018. године је износио 51.540, што представља пад од 1,2 одсто у односу на исти период 2017. године. У укупној запослености Републике Србије учествују 2,5 одсто. Највише је запослених у услугама одржавања објеката и околине (просечно 17.994, повећање од 3,1 одсто), у делатности сакупљања, третмана и одлагања отпада; поновно искоришћавање отпадних материја (17.498 запослених, пад од 0,6 одсто) и делатности скупљања, пречишћавања и дистрибуције воде (15.239 запослених, смањење од 6,3 одсто).

Број запослених у делатностима скупљања, пречишћавања воде, уклањања отпадних вода, третману и управљању отпадом, услугама одржавања објеката и околине, у правним лицима и код предузетника, други квартал 2016, 2017. и 2018. године

Извор: РЗС, прерачун Центра СААПП (ПКС).

Регистрована запосленост, према делатностима КД(2010), у другом кварталу 2017. и 2018. године

	Број запослених		Индекс	Учешће у укупној запослености, у %	
	Q2 2017.	Q2 2018.	Q2 2018/ Q2 2017.	Q2 2017.	Q2 2018.
Република Србија	1.975.308	2.047.020	103,6	100,0	100,0
Скупљање, пречишћавање и дистрибуција воде	16.443	15.286	93,0	0,8	0,7
Уклањање отпадних вода	804	774	96,3	0,0	0,0
Сакупљање, третман и одлагање отпада; поновно искоришћавање отпадних материја	17.835	17.607	98,7	0,9	0,9
Санација, рекултивација и друге услуге у области управљања отпадом	47	44	94,3	0,0	0,0
Услуге одржавања објеката и околине	17.911	18.262	102,0	0,9	0,9
УКУПНО	53.039	51.973	98,0	2,7	2,5

Извор: РЗС, прерачун Центра СААПП (ПКС).

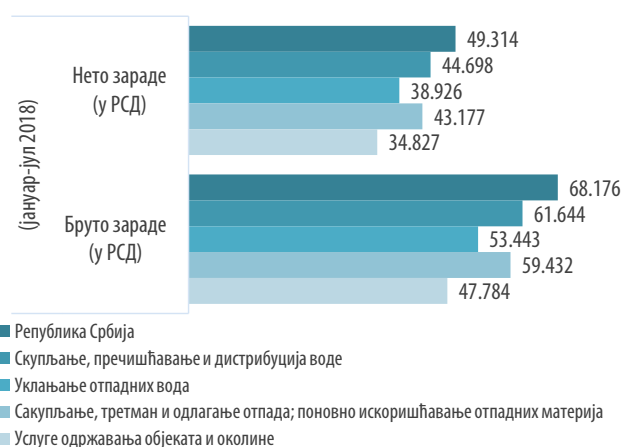
Зараде

У периоду јануар-јул 2018. године највиша просечна зарада у сектору снабдевања водом и управљању отпадним водама остварена је у делатностима санације, рекултивације и другим услугама у области управљања отпадом и делатности скупљања, пречишћавања и дистрибуције воде (за 8,0 и 9,6 одсто мање у односу на просечну зараду у Републици Србији, респективно), а најнижа у услугама одржавања објеката и околине (за 29,9 одсто мања у односу на републички просек). Највећи раст у односу на исти период 2017. године регистрован је у делатности санације, рекултивације и другим услугама у области управљања отпадом (раст од 27,5 одсто).

Стране директне инвестиције

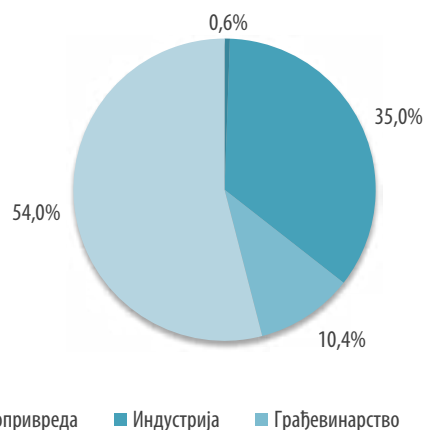
Према прелиминарним подацима Народне банке Србије, у првој половини 2018. године, у делатностима уклањања отпадних вода, сакупљању, третману и одлагању отпада и сакупљања, пречишћавања и дистрибуцији воде, остварен је нето прилив СДИ, по основу улагања нерезидената, од 7,5 млн евра.

Зараде, јануар-јул 2018. (у динарима)

Извор: РЗС.

Структура нето прилива СДИ, по основу улагања нерезидената, прва половина 2018. године (у %)

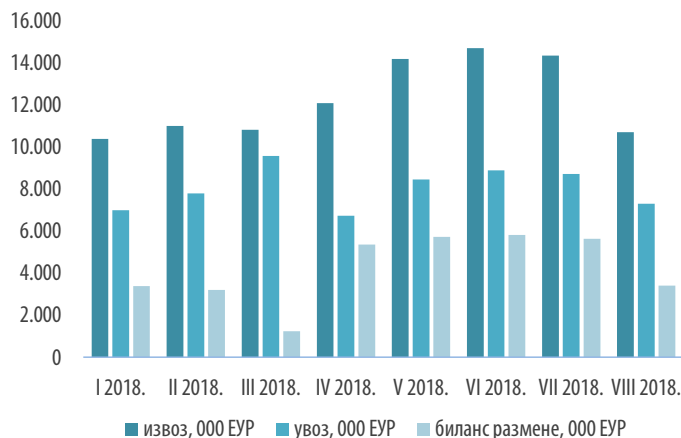

Извор: НБС (у складу са „Приручником за израду платног биланса и међународне инвестиционе позиције бр. 6, ММФ“).

Спољна трговина

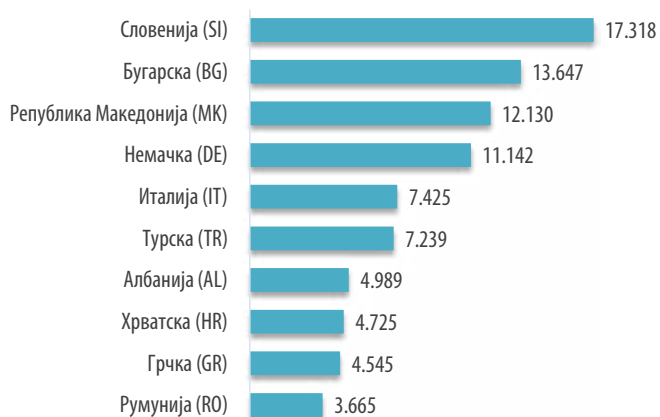
Према подацима РЗС, у првих осам месеци 2018. године, извоз отпада (делатност сакупљања, третмана и одлагања отпада) износио је 98,1 млн евра, што чини 0,9 одсто укупног извоза Републике Србије. У односу на исти период 2017. године, забележен је пад од 3,8 одсто. У истом периоду, увоз је достигао 64,4 млн евра (мг раст од 1,0 одсто), што чини 0,5 одсто укупног увоза. Остварени суфицит износио је 33,7 млн евра.

Спољнотрговинска размена отпада, месечни подаци (у хиљадама евра)

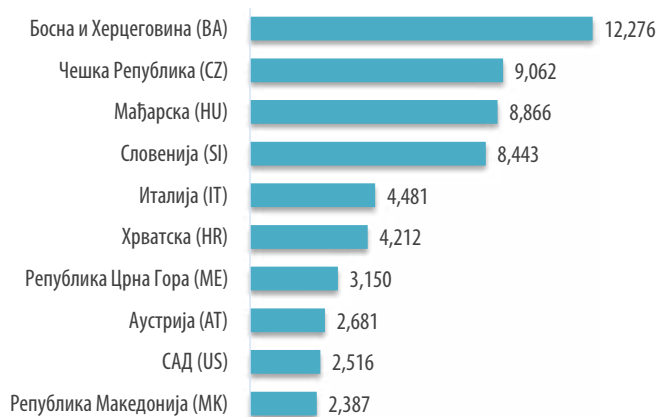
Извор: РЗС, прерачун Центра СААПП (ПКС).

Извоз отпада, по земљама, јануар-август 2018. (у хиљадама евра)

Извор: РЗС, прерачун Центра СААПП (ПКС).

Увоз отпада, по земљама, јануар-август 2018. (у хиљадама евра)

Извор: РЗС, прерачун Центра СААПП (ПКС).

Привредна активност - макроекономски осврт

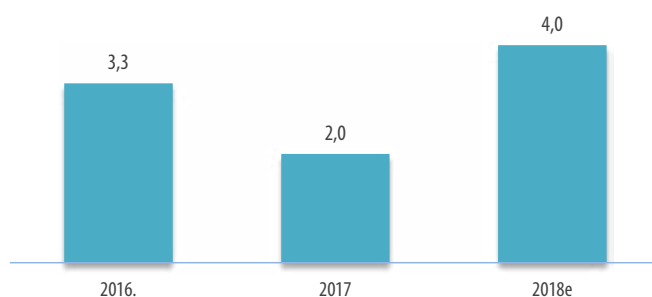
Економија коју је карактерисала стагнација раста и висока стопа незапослености, за само неколико година се трансформисала у растућу економију са ниском инфлацијом, елиминисаним фискалним дефицитом, опадајућим јавним дугом, стабилним банкарским системом и опоравком тржишта рада. Основу за одржавање и даље убрзање привредне активности треба да омогући наставак структурних реформи, као и повећање производне активности у извозно оријентисаним привредним делатностима, посебно оних које носе већу додатну вредност.

Према подацима Републичког завода за статистику, привредна активност Србије мерена **стопом реалног раста бруто домаћег производа** у другом кварталу 2018. године, у односу на исти период претходне године, износи 4,8 одсто. Народна банка Србије је ревидирала очекивану стопу раста на 4,0 одсто у односу на иницијалну пројекцију од 3,5 одсто (процена Министарства финансија за ову годину износи 4,2 одсто). Посматрано по делатностима, најзначајније стопе раста су остварене у сектору грађевинарства (22,9 одсто), сектору пољопривреде, шумарства и водопривреде (14,8 одсто) и сектору информисања и комуникација (5,9 одсто). Према најновијим прелиминарним резултатима обрачуна, привредна активност у 2017. години увећана је за 2,0 одсто реално.

Укупна **индустријска производња** је повећана за 2,7 одсто у периоду јануар - август 2018. године, у односу на исти период 2017. године. Значајан позитиван раст остварен је у сектору снабдевања електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (5,1 одсто), док је у прерађивачкој индустрији раст износио 2,8 одсто и то највише у областима: поправке и монтаже машина и опреме (19,7 одсто), производње машина и опреме (10,4 одсто), производње намештаја (10,1 одсто) и производње осталих саобраћајних средстава (9,8 одсто). Код рударства је дошло до пада за 3,8 одсто.

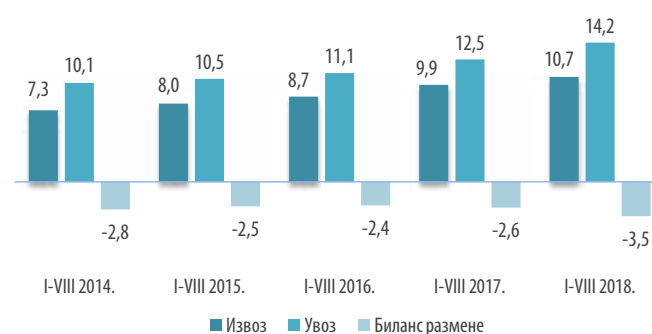
Народна банка Србије наставља да води експанзивну монетарну политику, по основу значајног смањења референтне каматне стопе, која тренутно износи 3,0 одсто. Према процени аналитичара, на актуелну монетарну политику НБС утицали су ниски инфлаторни

Реални раст БДП (у %)

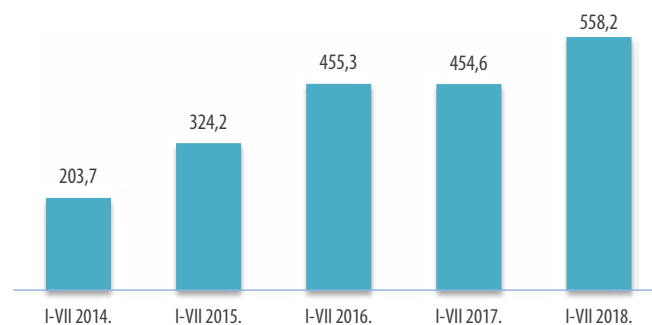
Извор: РЗС.

Спољнотрговинска робна размена (у млрд евра)

Извор: РЗС.

Суфицит у размени услуга (у млн евра)

Извор: НБС.

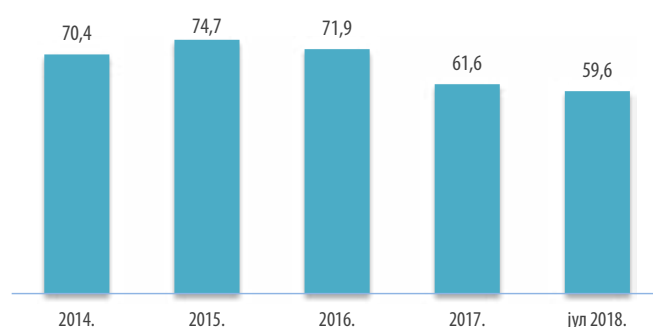
притисци, монетарна политика Европске централне банке (референтна каматна стопа у еврозони се одржава на нули), као и потреба да се монетарном политиком допринесе расту инвестиционе и привредне активности у земљи. **Међугодишња инфлација** у августу је износила 2,6 одсто и у оквиру је циља НБС који износи 3,0 одсто \pm 1,5 процентних поена. Већина аналитичара сматра да у наредном периоду не би требало да дође до пада референтне каматне стопе за додатних 25 базних поена (на потенцијалних 2,75 одсто) јер се очекује благ пораст инфлаторног притиска, а привредна активност је довољно убрзана.

Мере фискалне консолидације су оствариле позитиван резултат, изнад првобитне процене Међународног монетарног фонда. У 2017. години је остварен суфицит консолидованог буџета у износу од 1,2 одсто БДП (први пут у последњих десет година), чиме се значајно допринело смањењу потреба за задужевањем. Према подацима Министарства финансија, у периоду јануар-јул 2018. године остварен је **суфицит републичког буџета** у износу 49,1 млрд динара. Последично, јавни дуг је током 2017. године опао за десет процентних поена и износио је 61,6 процената БДП у односу на 71,9 одсто на крају 2016. године. Опадајући тренд је настављен и током првих седам месеци текуће године, па је на крају јула јавни дуг износио 59,6 одсто БДП, односно нашао се испод „мастрихтског критеријума“ од 60,0 одсто.

На позитивне макроекономске трендове реаговале су и агенције за оцену кредитног рејтинга које су током 2017. године унапредиле рејтинг Србије. Standard and Poor`s је повећао кредитни рејтинг на „BB“ са стабилним изгледом, што је исто учинила агенција Fitch Ratings. Moody`s је такође повећао кредитни рејтинг на „Ba3“ са стабилним изгледом. Овим се Србија значајно приближила инвестиционом нивоу кредитног рејтинга са циљем да се то оствари у средњем року. Агенције наводе као основу за даље унапређење кредитног рејтинга, очување макроекономске стабилности и резултата фискалне консолидације, структурне реформе (јавна предузећа, пореска управа, просвета и здравство), као и наставак процеса евроинтеграција.

Србија је наставила регионално лидерство у привлачењу **страних директних инвестиција**, које су у 2017. години износиле 2,4 млрд евра (раст од 27,0 одсто), а позитиван тренд је настављен и у првих седам месеци 2018. године када је остварен прилив од 1,4 млрд евра. НБС очекује да ће укупан прилив у 2018. години износити 2,6 млрд евра, односно 6,6 одсто БДП и да ће бити више него довољно за покривање дефицита текућег рачуна платног биланса.

Јавни дуг Србије (централни ниво државе, у % БДП)

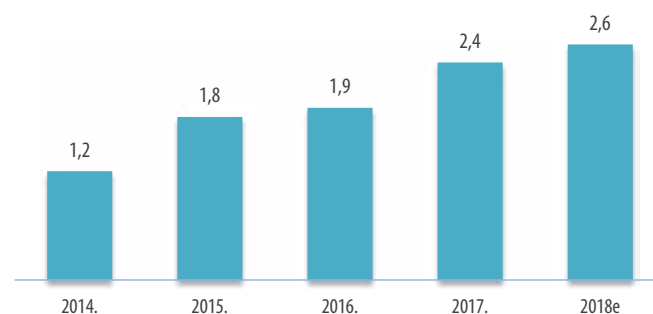
Извор: Министарство финансија.

Кретање стопе запослености/незапослености становништва старости 15 и више година, према Анкети о радној снази (у %)

Извор: РЗС.

Нето СДИ (у млрд ЕУР)

Извор: НБС.

Укупна **спољнотрговинска робна размена** Србије у периоду јануар-август 2018. године износила је 24,9 млрд евра што представља раст од 11,0 одсто у односу на исти период прошле године. Извезено је робе у вредности од 10,7 млрд евра, што представља повећање од 8,5 одсто, док је увоз робе износио 14,2 млрд евра, што представља повећање од 13,0 одсто. Дефицит спољнотрговинске робне размене износи 3,4 млрд евра, што је повећање од 30,0 одсто, чиме је покривеност увоза извозом опала на 75,8 одсто у односу на 79,0 одсто колико је покривеност износила у истом периоду прошле године. Пораст дефицита је последица, пораста цене енергената од којих је привреда Србије високо зависна, релативно јак динар у односу на кључне валуте, као и чињеница да привредни раст у значајној мери зависи од увоза материјала и производа за потребе инвестиционе активности и потрошње као компоненти БДП.

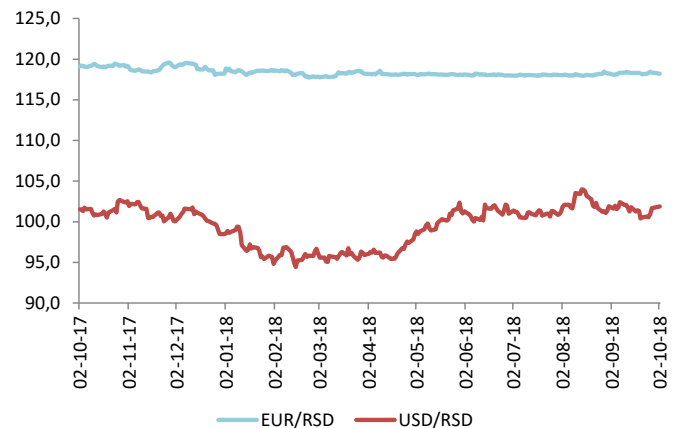
Значајан допринос одржавању релативно ниског дефицита текућег рачуна платног биланса даје **суфицит у трговини услугама** који је у првих седам месеци 2018. године износио 558,2 млн евра, у односу на 454,6 млн евра из истог периода прошле године. **Дефицит текућег рачуна платног биланса** је у прошлој години износио 5,7 одсто БДП, исти ниво се очекује и у текућој години, уз очекивања НБС да се он у средњем року смањи на ниво од око 5,0 одсто.

Према Анкети о радној снази за други квартал 2018. године, број запослених износи близу 2,9 милиона, а број незапослених 391,6 хиљада. Стопа запослености популације старости 15 и више година износи 48,6 одсто, а **стопа незапослености** 11,9 одсто (у првом кварталу износила је 14,8 одсто). **Просечна бруто зарада** исплаћена у јулу 2018. године износила је 68.029 динара, док је просечна нето зарада износила 49.202 динара. У односу на исти месец претходне године, бруто зарада је реално већа за 4,9 одсто, док је нето зарада већа за 5,4 одсто.

Према подацима НБС, међугодишња стопа раста кредитне активности у Србији је у јуну 2018. године износила 7,6 одсто (14,1 одсто по искључењу ефеката отписа и продаје НПЛ-ова). Стабилност банкарског сектора у Србији је очувана и додатно ојачана, захваљујући мерама НБС, а удео проблематичних кредита у укупним кредитима забележио је пад, на 7,8 одсто (јун 2108).

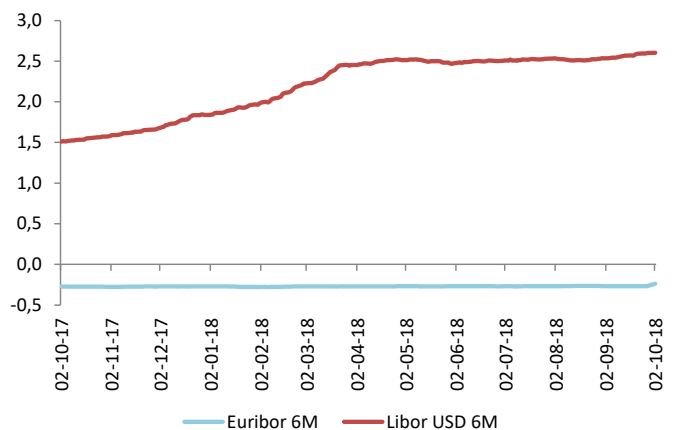
Динар је у 2017. години ојачао 4,2 одсто у односу на евро чиме је био једна од валута које су оствариле највећу апресијацију. У првих девет месеци 2018. године **просечан девизни курс** је износио 118,2427 динара за један евро, односно 99,1052 динара за један амерички долар. Народна банка наставља политику интервенција на девизном тржишту како би спречила веће дневне осцилације националне валуте.

Кретање девизних курса у последњих годину дана

Извор: Bloomberg L.P.

Кретање каматних стопа у последњих годину дана

Извор: Bloomberg L.P.

У фокусу

Кампања "Аутомобил паркирај, околину сачувај"

Уз поруку „Промени себе, не природу“, кампања Удружења паркиралишта Србије успешно је стартовала у Новом Саду. Промовисан је бицикл као алтернатива аутомобилском саобраћају, чијом се употребом смањују гужве, ниво буке и што је још важније загађења у урбаним срединама. Председник Удружења паркиралишта Србије, указао је и на друге видове одрживог саобраћаја, као и на значај ефикасног управљања паркирањем у заштити животне средине у граду. Државни секретар Министарства заштите животне средине указао је на велики значај промотивних кампања са циљем унапређења еколошке свести грађана и учесника у саобраћају. У наредних година дана кампања ће обухватити све регионалне центре у Србији и у сарадњи са представницима локалних самоуправа и локалних паркинг предузећа промовисати употребу бицикла као превозног средства, коришћење јавног превоза и електричних аутомобила и изградњу и уређење паркинг простора у складу са еколошким стандардима.

Нови критеријуми за обављање комуналне делатности

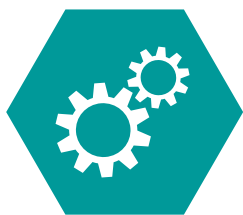
За почетнике у комуналним делатностима основана је Комисија за лиценцирање обављања комуналних послова. Комисија има задатак да проверава испуњеност услова за отпочињање обављања комуналних делатности а потом и издавања лиценце. Исти услови и захтеви важе и за оне који се годинама баве овим пословима. Период за усаглашавање досадашњих капацитета са прописаним стандардима је истекао у мају 2018. године и уколико инспекција утврди да нису задовољили критеријуме из Уредбе о начину и условима за отпочињање комуналне делатности – губи се дозвола за обављање делатности. Лиценцирање новооснованих комуналних предузећа предвиђено је Законом о комуналним делатностима. Уредба која прописује стандарде усвојена је 14. фебруара 2018. године чиме је дат рок од три месеца да се они који већ послују прилагоде. У случају приватних погребника, нова правила налажу да они који брину о гробљу већем од 5 ha, имају обавезно запосленог дипломираног правника. Прописује се и број аутомобила, колица са цвећем и друга опрема. Што се тиче послова чишћења димњака, уколико фирма брине о 3.000 димњака, мора да има најмање једног инжењера машинства или грађевине и два радника са основним или средњим образовањем и једном годином искуства у димничарским пословима. Фирме које обезбеђују јавно осветљење, ако држе до 5.000 стубова, морају да имају једног свршеног студента електротехничке струке, једног са средњошколским образовањем, у трајању од три године, једног са возачком дозволом Ц категорије и двојицу са основним образовањем. Уколико воде рачуна о више од 50.000 стубова, имају обавезу да ангажују најмање пет електротехничких инжењера, три дипломирана економисте, једног инжењера информатичара, једног правника и минимум 10 средњошколаца.

Кампања „Оставите аутомобил у гаражи, наставите бициклом“

Удружење паркиралишта Србије, уз подршку Министарства заштите животне средине и Привредне коморе Србије, наставило је кампању „Аутомобил паркирај, околину сачувај“, 18. септембра 2018. године на платоу испред гараже „Обилићев венац“, како би указали на последице утицаја саобраћаја на животну средину и неопходност развоја еко мобилности. Уз поруку „Промени себе, не природу“, промовисан је бицикл као алтернатива аутомобилском саобраћају, како би се смањиле гужве и загађење у граду. Као пример добре праксе наведена је јединствена акција „Паркирај и бициклирај“, коју ЈКП „Паркинг сервис“ Београд спроводи већ неколико година на четири паркиралишта: „Ада Циганлија“, „Сава центар“, „Милан Гале Мушкатировић“

и гаража „Обилићев венац“, где корисници услуге паркирања, за један паркиран аутомобил, могу преузети два бицикла. Кампању „Аутомобил паркирај, околину сачувај“ подржали су: министар за заштиту животне средине, заменик градоначелника Београда, директор ЈКП „Паркинг сервис“ и представници ЈКП „Паркинг сервис“ Београд, Суботица, Нови Сад, Крагујевац, Крушевац, Пожаревац и Ниш. Током кампање, представљен је еколошки концепт гараже „Обилићев венац“, прве гараже са Смарт парк сертификатом у Европи. Високи еколошки стандарди тог паркиралишта подразумевају већу енергетску ефикасност уз помоћ соларних панела и соларних електрана, уштеду енергије коришћењем сопствених обновљивих извора, енергетски ефикасну ЛЕД расвету, контролу грејања и хлађења, као и уређаје за напајање возила на електрични погон и 40 паркинг места за бицикле. Према речима заменика градоначелника Београда, циљ кампање, коју организује Удружење паркиралишта Србије, је подизање свести у јавности о утицају саобраћаја на животну средину и значају развоја одрживих видова саобраћаја.

Подршка привреди

Актуелни конкурси за иновативне компаније

I ПРОГРАМ САРАДЊЕ НАУКЕ И ПРИВРЕДЕ

Програм сарадње науке и привреде (*Collaborative Grant Scheme for R&D Organizations and Private Sector Enterprises*) спроводи Фонд за иновациону делатност.

Циљ Програма сарадње науке и привреде је да унапреди индустријска истраживања, подстичући предузећа из приватног сектора и јавне научноистраживачке организације да спроводе заједничке пројекте из области истраживања и развоја са идејом да креирају нове или унапреде постојеће комерцијално исплативе производе и услуге, као и иновативне технологије са значајним утицајем на будући развој и тржишним потенцијалом. Висина износа финансирања: до 300.000 евра, односно до 70% укупно одобреног буџета пројекта најмање 30% обезбеђује подносилац пријаве из других приватних извора независних од Фонда.

Услови за конкурисање: Конзорцијум сачињен од најмање једног микро, малог или средњег привредног друштва и најмање једне јавне научно-истраживачке институције које испуњавају услове прописане Приручником Програма сарадње науке и привреде; Конзорцијум може имати највише пет чланица.

Област/сектор: пројекат може доћи из било које области науке и технологије и било ког индустријског сектора. Време реализације пројекта: до 24 месеца

Јавни позив је отворен **од 3. октобра до 28. децембра 2018. године у 15h.**

II ИНОВАЦИОНИ ВАУЧЕРИ

Програм иновационих ваучера спроводи Фонд за иновациону делатност, а укупан износ одређених средстава износи 48.000.000,00 динара.

Иновациони ваучери представљају једноставан финансијски подстицај који омогућава малим и средњим предузећима да, користећи услуге научноистраживачког сектора, подигну ниво иновативности својих производа и постану конкурентнија на тржишту.

Циљеви Програма иновационих ваучера су: да се мала и средња предузећа (МСП) из приватног сектора подстакну да користе услуге научноистраживачких институција како би побољшали своје производе, процесе, вештине и услуге, и тако унапредили своју укупну конкурентност; да се поспешу успостављање веза и сарадње између МСП из приватног сектора, с једне стране и научноистраживачких институција, са друге стране, а све у корист развоја привреде Србије.

Висина износа финансирања:

- до 800.000 динара, односно 80% укупних трошкова услуге, не укључујући порез на додату вредност (ПДВ),
- најмање 20% обезбеђује подносилац пријаве из других извора независно од Фонда.

Једном подносиоцу пријаве могу бити одобрена највише два иновациона ваучера, у укупном максималном износу од 1.200.000,00 динара.

Услови за учешће у Програму

Подносиоци пријава који кумулативно испуњавају услове подобни су за пријаву за Програм:

- Правна лица основана у складу са важећим Законом о привредним друштвима и регистрована у Агенцији за привредне регистре Републике Србије;
- Привредна друштва разврстана као микро, мала или средња у складу са важећим Законом о рачуноводству;
- Привредна друштва у већинском приватном власништву.

Подносиоци пријава који испуњавају наведене услове подносе пријаву за добијање иновационог ваучера за коришћење услуга јавних и свих осталих акредитованих научноистраживачких организација: универзитета, факултета, института и иновационих центара и других акредитованих научноистраживачких организација у Србији, укључујући и оне у приватном власништву.

Услуге које се финансирају Програмом

Иновациони ваучери могу да се користе за трансфер научних, технолошких или иновативних услуга које су нове за подносиоца пријаве, односно за решавање неког техничког/технолошког проблема које подносилац пријаве одреди. Подршка кроз иновациони ваучер може да се одобри за следеће услуге: Развој нових или побољшање постојећих производа (у односу на функције и квалитет), процеса или услуга; Доказ концепта; Студија изводљивости; Производња лабораторијског прототипа; Израда демонстрационог прототипа; Различити видови испитивања (у лабораторији, у пилот постројењу); Валидација технологије; Валидација нових или побољшаних производа, процеса или услуга; Саветодавне услуге у вези са иновационом делатношћу; Развој и увођење посебног софтвера за производ или процес (у оквиру развоја производа); Специфичне обуке у вези са развојем технолошких решења (за ове сврхе може се користити највише 20% вредности иновационог ваучера).

Пријава за иновационе ваучере је **од 3. октобра 2018. године до утрошка опредељених средстава.**

За додатне информације о активностима ПКС у области програма подршке иновативним компанијама контактирајте **Службу за иновације ПКС** путем телефона **011 / 41 49 622** или на е-маил: inovacije@pks.rs.

Додатне информације о актуелним програмима подршке пронаћи ћете на интернет странама:

[Развојне агенције Србије \(РАС\)](#)

[Фонда за развој](#)

[Министарства привреде](#)

[Агенције за осигурање и финансирање извоза](#)

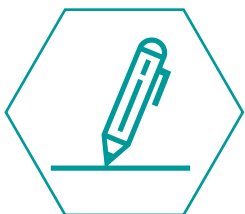
[Националне служба за запошљавање](#)

Најбржи пут до инопартнера

Привредна комора Србије је члан [Европске мреже предузетништва](#) и координатор Конзорцијума ЕЕН мреже у Србији. Услуге ЕЕН мреже су превасходно намењене малим и средњим предузећима као сервис када је у питању интернационализација пословања. Европска мрежа предузетништва има за циљ да предузећа лакше и брже пронађу партнере у иностранству кроз бесплатне услуге претраге [Базе пословне сарадње](#) и учешћа на међународним [пословним сусретима](#) и [пословним мисијама](#).

Едукација

Центар за едукацију и стручно образовање (ЦЕСО) Привредне коморе Србије привредницима омогућава савремену и континуирану пословну едукацију. Унапређење постојећих и стицање нових знања, вештина и компетенција, као и непрекидан лични и професионални развој, део су мисије ЦЕСО у афирмисању концепта целоживотног учења. Програми семинара и едукација се могу преузети на следећем линку: [ПКС едукација](#)*.

* Линк: www.pks/edukacija.

Методолошке напомене

Комуналне делатности, према КД(2010), обухватају области делатности: Скупљање, пречишћавање и дистрибуција воде, Уклањање отпадних вода, Сакупљање, третман и одлагање отпада; поновно искоришћавање отпадних материја, Санација, рекултивација и друге услуге у области управљања отпадом, Услуге одржавања објеката и околине.

Републички завод за статистику почев од 2018. године просечне зараде рачуна на основу података из евиденције Пореске управе. Истраживање о зарадама заснива се на подацима из обрасца Пореске пријаве за порез по одбитку (образац ППП-ПД). Просечне зараде израчунавају се на основу износа обрачунатих зарада за извештајни месец и броја запослених који је изражен еквивалентом пуног радног времена (full-time equivalent – FTE). Обухваћене су све категорије запослених за које су послодавци, тј. пословни субјекти, Пореској управи доставили електронски попуњен образац пореске пријаве ППП-ПД са обрачунатим зарадама. Републички завод за статистику од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

Према Закону о рачуноводству („Службени гласник РС” бр. 62/2013) правна лица су разврстана на велика, средња, мала и микро привредна друштва. Величина је утврђена према критеријумима за разврставање правних лица који су прописани Законом, и то: просечном броју запослених, пословном приходу и просечној вредности пословне имовине (два од три наведена критеријума одређује величину). За потребе анализе у овом билтену, према објављеним проценама Републичког завода за статистику, правна лица према величини разврстана су у складу са међународним препорукама и стандардима (према Еуростат методологији и препоруци Европске комисије, 2003/361/ЕЦ), на основу броја запослених. Републички завод за статистику од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно). Базе података о броју привредних субјеката, броју запослених и промету успостављене су на основу завршних рачуна правних лица (Агенција за привредне регистре), а број предузетника и број запослених код предузетника на основу података Пореске управе.

Неке вредности, приказане у билтену, заокружене су на милионе или милијарде, са једним децималним местом, стога укупне вредности (сумари) се не слажу увек са збиром појединачних података, с обзиром на то да су коришћени незаокружени бројеви (што даје прецизније податке).

Коришћене скраћенице

БДП	Бруто домаћи производ	Ø	Просек периода
БДВ	Бруто додата вредност	ПДВ	Порез на додату вредност
СДИ	Стране директне инвестиције	РСД	Српски динар
КД(2010)	Класификација делатности	ЕУР	Евро
АРС	Анкета о радној снази	УСД	Амерички долар

Извори података: Извори података: Републички завод за статистику (РЗС), Народна банка Србије (НБС), Агенција за привредне регистре (АПР), Привредна комора Србије (ПКС), Управа царина (УЦ), Министарство финансија (МФ), Пореска управа (ПУ), Завод за статистику Европске уније (Eurostat), Чикашка продуктна берза (СМЕ), Bloomberg L.P, Међународни трговински центар (ICT TradeMap), Европска централна банка (ЕЦБ), Међународни монетарни фонд (ММФ).

Девизни курсеви: Сви прерачуни у билтену су извршени према следећим просечним средњим курсевима Народне банке Србије:

Период:	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.		
							I квартал	II квартал	III квартал
EUR/RSD	113,1277	113,1369	117,3060	120,7328	123,1179	121,3367	118,4251	118,1712	118,1386
USD/RSD	88,1169	85,1730	88,5408	108,8543	111,2903	107,4987	96,3415	99,2224	101,5888

Извор: НБС.

Одрицање од одговорности: Подаци су подложни изменама у складу са променама званичних извора података. Информације у овом извештају су дате у сврху општег информисања и не могу бити замена за економски савет, нити се њиховим објављивањем ствара било каква обавеза за Привредну комору Србије. Умножавање и дистрибуирање билтена и делова дозвољено је уколико се наведе извор и копија достави Привредној комори Србије на: analitika@pks.rs.

Удружење за комуналне делатности

Удружење за комуналне делатности:

- заступа и штити интересе чланова на националном нивоу
- активно учествује у предлагању нових законских решења, измени и допуни постојећих законских решења и анализи ефеката примене закона у пракси
- ради на усаглашавању са законодавством ЕУ и учествује у преношењу директива, техничких прописа и стандарда ЕУ у одговарајуће националне прописе
- јача партнерство и сарадњу са институцијама ЕУ, финансијским институцијама у земљи и иностранству, фондовима, међународним економским организацијама
- има сталну комуникацију са предузећима и прати њихов рад кроз: одржавање седница Одбора и Групација, помагање у тумачењу постојеће законске регулативе, информисање чланица на месечном нивоу путем публикације „Електронске новине“, праћење кретања цена комуналних услуга и зарада на републичком нивоу
- организује едукације, обуке и стручна усавршавања на предлог својих чланица
- повезује факултете, научне институције и институте са привредом, у циљу трансфера знања и технологија
- учествује у организацији сајмова у земљи, стручних скупова и конференција
- истражује и анкетира чланице о заинтересованости учествовања на међународним сајмовима и форумима у иностранству,
- у реализацији свих активности, уско сарађује са регионалним привредним коморама

Шта можемо да учинимо за вас?

- Да вас информишемо о актуелностима на месечном нивоу, путем публикације „Електронске новине“
- Да вам пружимо информације о међународним активностима
- Да вас информишемо о стручним скуповима и сајамским манифестацијама у земљи и иностранству
- Да вам омогућимо контакт са нашим чланицама

Контакт

Привредна комора Србије
Ресавска 13-15
11000 Београд

T: 0800 808 809

www.pks.rs
E: bis@pks.rs

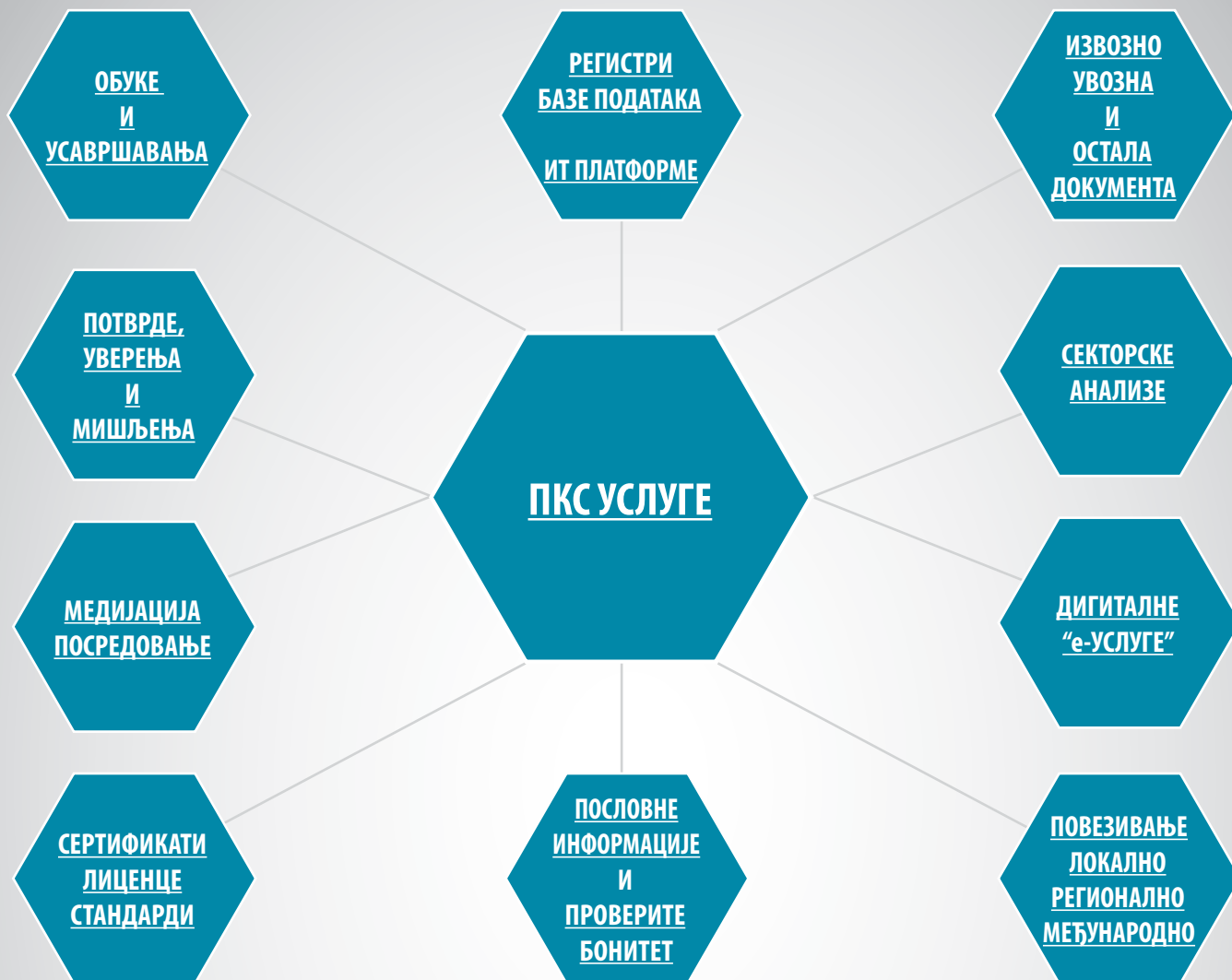

#PKS
@Privrednakomora

Удружење за комуналне делатности
Далибор Јокнић, секретар

T: (+381 11)33 00 973
(+381 11)32 30 949

E: kom@pks.rs
usluge@pks.rs

PKS еБилтени се објављују тромесечно и дистрибуирају свим чланицама PKS, у складу са организацијом рада стручних служби Привредне коморе Србије. Оглашавање у PKS еБилтенима и достављање материјала уз податке о фирми (назив предузећа, адреса, контакт телефон и ПИБ) могуће је путем имејлова: analitika@pks.rs или bis@pks.rs, као и позивом на број 0800 808 809. Понуда за оглашавање у PKS еБилтену ће вам бити достављена мејлом. Више информација на страни: www.pks.rs/oglašavanjePKSeBilten.